

BÁO CÁO CHUYÊN ĐỀ

CHIẾN SỰ TRUNG ĐÔNG DƯỚI GÓC NHÌN TỪ

“LÝ THUYẾT TRÒ CHƠI”

*Quan điểm từ Professor Jiang
PHS tổng hợp*

Tháng 03, 2026

Khởi đầu của kỷ nguyên bất ổn

- ❖ Tính tới ngày 09/03, cuộc xung đột đã bước sang ngày thứ 10 kể từ khi Israel tiến hành các cuộc tấn công nhằm vào Iran, đánh dấu một giai đoạn leo thang căng thẳng nghiêm trọng tại Trung Đông. Nhiều chuyên gia nhận định rằng cuộc chiến này có thể không chỉ dừng lại ở một chiến dịch quân sự ngắn hạn mà có khả năng kéo dài trong nhiều tuần, thậm chí nhiều năm, với những hệ lụy sâu rộng đối với trật tự địa chính trị toàn cầu. **Nếu xung đột tiếp tục leo thang, nó có thể trở thành một trong những sự kiện định hình lại cục diện thế giới trong nhiều thập kỷ tới.**
- ❖ Cả hai bên đều sở hữu năng lực quân sự đáng kể và có khả năng gây tổn thất nghiêm trọng cho đối phương. Điều này làm dấy lên lo ngại rằng cuộc chiến có thể vượt ra ngoài phạm vi song phương, đặc biệt khi lợi ích chiến lược của nhiều cường quốc lớn đang liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp đến khu vực Trung Đông.

Tình hình căng thẳng đang đẩy thế giới đến nguy cơ **chiến tranh toàn cầu**. Cả hai bên đều có khả năng tiêu diệt lẫn nhau.

1. BỐI CẢNH CUỘC CHIẾN

2. HÀNH ĐỘNG CỦA MỸ

Chiến dịch "Chặt đầu"

- ❖ Mỹ và Israel thực hiện một cuộc tấn công "giết chết đầu não" nhằm vào Ayatollah Khamenei tại Tehran.
- ❖ Song song với các cuộc tấn công nhằm vào mục tiêu quân sự và chính trị, chiến sự cũng đã gây ra những hậu quả nghiêm trọng đối với khu vực dân sự. Một trong những sự kiện gây phẫn nộ lớn nhất là vụ không kích vào một trường tiểu học nữ tại thành phố Minab ở miền nam Iran. Theo các báo cáo ban đầu, vụ tấn công đã khiến hơn 160 người thiệt mạng, phần lớn là học sinh nhỏ tuổi.
- ❖ Với việc tấn công vào cơ sở dân sự, Israel cho rằng đây là tai nạn hoặc do tên lửa phòng không đi chệch hướng, nhưng Iran khẳng định đây là hành động cố ý, nhằm mục đích khẳng định với thế giới rằng họ sẽ chính thức bước vào một cuộc chiến tranh.

2 sự kiện này đã chính thức châm ngòi cho một cuộc Thánh chiến (Jihad) nổ ra chống lại Mỹ (được gọi là "Quỷ Satan lớn").

3. IRAN PHẢN ỨNG RA SAO?

Thánh chiến & Trả đũa

Thánh chiến (Jihad): Iran đã tuyên bố bước vào một cuộc Thánh chiến (Jihad), kêu gọi huy động toàn bộ sức mạnh quốc gia và tinh thần đoàn kết của thế giới Hồi giáo nhằm đối đầu với những thế lực mà họ coi là kẻ thù của mình, đặc biệt là Mỹ & Israel.

Mở rộng xung đột lên các nước Vùng Vịnh: Không chỉ nhắm đến các mục tiêu ở Israel, Iran đã thực hiện hàng loạt các cơn “mưa phèn” đến các mục tiêu tiềm tàng bao gồm những quốc gia thuộc Hội đồng Hợp tác Vùng Vịnh (GCC) như Dubai và Abu Dhabi (UAE), Bahrain, Qatar và Kuwait. Theo Tehran, mặc dù tuyên bố là các quốc gia trung lập nhưng thực tế những quốc gia này đã cho phép Mỹ đặt các căn cứ quân sự, hạ tầng hậu cần hoặc không phận để tiến hành các chiến dịch tấn công nhằm vào lãnh thổ Iran, do đó đây là mục tiêu quan trọng để hủy diệt sự thống trị của Mỹ tại khu vực.

Vũ khí kinh tế - đóng cửa eo biển Homuz: Iran sử dụng việc đóng cửa eo biển như một đòn “bóp nghẹt” để “phá hủy” nền kinh tế Mỹ & các quốc gia GCC, chặn đứng dòng chảy của Petrodollar.

4. ĐIỂM MẠNH & ĐIỂM YẾU | MỸ

◆ ĐIỂM MẠNH

✂ Nguồn lực & Căn cứ quân sự khổng lồ

Mạng lưới căn cứ quân sự dày đặc toàn cầu. Ngân sách quốc phòng ~\$886 tỷ/năm – vượt xa tổng ngân sách quân sự của 10 quốc gia kế tiếp cộng lại. Công nghệ vũ khí tiên tiến nhất thế giới, nhiều đồng minh quân sự.

✂ Công nghệ quân sự & Tình báo vượt trội

Ưu thế tuyệt đối về vũ khí chính xác cao, hệ thống tình báo - giám sát - trinh sát (ISR) phủ khắp khu vực Trung Đông.

◆ ĐIỂM YẾU

🗡 Tư duy Chiến tranh Lạnh lỗi thời

Tập trung phô trương sức mạnh thay vì thực chiến với drone hiện đại. Quân đội bị ảnh hưởng bởi tham nhũng, ưu tiên chi ngân sách hơn hiệu quả chiến đấu.

🎯 Chiến lược "chặt đầu" kém hiệu quả

Hệ thống chỉ huy Iran đã được phân cấp. Tấn công Tehran có thể phản tác dụng – những người Iran ở đây lại là những người sẵn sàng hỗ trợ thay đổi chế độ. Trong khi đó, những người chống đối lại là những tín đồ cực đoan ở nông thôn.

💰 Hệ thống Petro-dollar dễ tổn thương

USD chỉ có giá trị khi có nhu cầu toàn cầu. Iran đóng eo biển Hormuz + phá mỏ dầu → nhu cầu USD biến mất → giá trị đồng tiền suy giảm.

🏛 Đồng minh GCC là điểm yếu chiến lược

Saudi Arabia có thể cạn nước sạch trong 2 tuần nếu nhà máy khử mặn bị tấn công. Mỏ dầu + căn cứ Mỹ tại Kuwait, Qatar, Saudi Arabia đều trong tầm ngắm.

📉 Áp lực nội địa khi giá dầu tăng

Lạm phát leo thang gây sức ép chính trị lớn trong nước – qua đó có thể kích động bùng phát các cuộc biểu tình, xung đột tại Mỹ.

4. ĐIỂM MẠNH & ĐIỂM YẾU | IRAN

◆ ĐIỂM MẠNH

✈️ Chiến tranh bất đối xứng – Drone Shahed

Giá \$35K–\$50K/chiếc và sẵn có 80.000 chiếc.
 Năng lực sản xuất lên đến 500 chiếc/ngày.
 Trong khi đó, Mỹ sử dụng tên lửa THAAD \$1 triệu (thường 2–3 quả) để diệt 1 drone → kiệt quệ tài chính đối thủ.

\$35K/chiếc

▲ Địa hình hiểm trở & Lực lượng phân tán

Lợi thế địa hình của Iran có vùng đồi núi bảo vệ căn cứ trái ngược với địa hình sa mạc GCC. Vô số dân quân và "tế bào" kháng chiến phân tán khắp lãnh thổ – không thể bị tiêu diệt bằng không kích tập trung.

~85 triệu dân

⊛ Động lực tôn giáo & Chiến lược Pax Islamica

Xây dựng thánh chiến đoàn kết người Shia toàn cầu (200M+) chống Mỹ & Israel.
 Mục tiêu dài hạn: lật đổ các chính phủ thân Mỹ, thiết lập trật tự Hồi giáo mới do Iran lãnh đạo.

200M+ người Shia

🇮🇷 Tinh thần dân tộc Ba Tư 5.000 năm

Người Iran tự coi mình là hậu duệ văn minh rực rỡ 5.000 năm. Vì vậy, tinh thần dân tộc cao và từng chứng kiến Iraq tan vỡ sau Mỹ can thiệp → đoàn kết và kháng chiến đến cùng thay vì tan rã.

5000+ năm lịch sử

◆ ĐIỂM YẾU

🚫 Cấm vận kinh tế kéo dài

Các lệnh trừng phạt kéo dài nhiều thập kỷ làm bào mòn nền kinh tế: GDP thu hẹp, lạm phát cao, tiếp cận tài chính quốc tế bị hạn chế, công nghệ nhập khẩu bị cắt đứt. Dù vậy, Iran đã thích nghi và xây dựng kinh tế nội địa tương đối độc lập.

40+ năm cấm vận

👤 72% lãnh thổ thiếu nước nghiêm trọng

Phần lớn diện tích Iran đang đối mặt áp lực thiếu nước – điểm dễ tổn thương cực lớn trước chiến tranh hạ tầng.

🏠 Hạ tầng nước có thể là mục tiêu tấn công

Mỹ & Israel có thể tiến đến nhắm vào các đập, hồ chứa, nhà máy điện để biến Iran thành nơi không thể sinh sống và kích động cuộc nội chiến bên trong Iran.

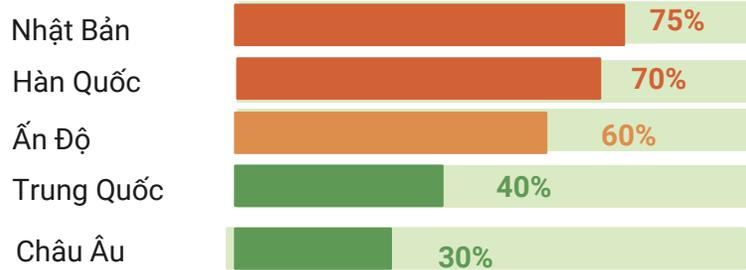
⚡ Phân mảnh dân tộc qua tranh giành nước

Mỹ/Israel tài trợ các nhóm Kurdistan, Baluchistan... kích động tranh giành nguồn nước nội bộ, phá vỡ sự thống nhất quốc gia.

5. THỊ TRƯỜNG BỊ TÁC ĐỘNG NHƯ THẾ NÀO?

Iran đóng cửa eo biển Hormuz – nơi **20%** lượng dầu thế giới đi qua. GCC nắm giữ **~\$1,11 nghìn tỷ USD** tài sản tại Mỹ (70% cổ phiếu) – bán tháo gây chao đảo thị trường toàn cầu.

Phụ thuộc dầu mỏ khu vực vùng Vịnh

Biến động chỉ số chứng khoán

Chỉ số	Thị trường	vs 27/02	YTD 2026
MXEF	🌐 Emerging Mkt	-6.89%	+6.72%
VNINDEX	VN Việt Nam	-10.83%	-6.04%
NKY	JP Nhật Bản	-12.02%	+2.85%
SHCOMP	CN Trung Quốc	-2.26%	+2.52%
KOSPI	KR Hàn Quốc	-17.64%	+22.03%
INDU	us Mỹ (Dow Jones)	-3.01%	-1.17%
SPX	us Mỹ (S&P 500)	-2.02%	-1.54%
DAX	DE Đức	-6.70%	-3.67%
SET	TH Thái Lan	-7.71%	+11.96%
FBMKLCI	MY Malaysia	-2.46%	-0.35%
TWSE	TW Đài Loan	-10.54%	+9.38%
PCOMP	PH Philippines	-9.12%	-0.74%
NSE500	IN Ấn Độ	-2.96%	-5.97%
JCI	ID Indonesia	-11.74%	-15.93%

Hàng hóa & Tài sản số

Chỉ số / Tài sản	vs 27/02	YTD 2026
📊 Bloomberg Commodity	+16.26%	+28.98%
🌾 Bloomberg Agriculture	+5.55%	+7.78%
⚡ Bloomberg Energy	+49.58%	+69.08%
🏭 Bloomberg Industry	+0.62%	+5.65%
🛢️ Brent Oil	+60.75%	+91.47%
🛢️ WTI Oil	+71.34%	+99.98%
📦 Vàng (XAU)	-3.81%	+17.56%
₿ Bitcoin	+0.92%	-25.09%
📦 Ethereum	+1.22%	-34.88%

- ❖ Xung đột Mỹ – Iran bùng nổ trong bối cảnh thị trường tài chính toàn cầu vốn đã mong manh. Chứng khoán thế giới giảm mạnh khi nhà đầu tư đồng loạt chuyển sang trạng thái phòng thủ trước rủi ro địa chính trị và chính sách thương mại khó lường.
- ❖ Nếu căng thẳng kéo dài tại Trung Đông, nguy cơ gián đoạn nguồn cung dầu có thể đẩy giá năng lượng tăng mạnh, làm dấy lên áp lực lạm phát và buộc các ngân hàng trung ương như Fed phải thận trọng hơn với lộ trình cắt giảm lãi suất.
- ❖ Việc hàng loạt rủi ro địa chính trị và chính sách xuất hiện dồn dập trong thời gian ngắn – từ Venezuela, Greenland đến căng thẳng thương mại và Iran – đang làm xói mòn niềm tin của doanh nghiệp và nhà đầu tư, qua đó gia tăng nguy cơ suy giảm đầu tư toàn cầu.

Nguồn: Bloomberg, PHS tổng hợp

6. CÁC CÂU HỎI VỀ ĐỘNG THÁI CÓ THỂ XẢY RA TIẾP THEO

01

Liệu vũ khí hạt nhân có được sử dụng? Khả năng cao là KHÔNG.

► **Nếu Mỹ sử dụng “nút bấm” này, điều đó đồng nghĩa với việc đánh mất toàn bộ uy tín của mình**

Theo GS. Jiang, cuộc chiến được tiến hành nhằm khôi phục uy tín và quyền lực của Mỹ. Việc kích nổ một quả bom hạt nhân sẽ thể hiện sự tuyệt vọng và lo lắng, đồng thời phá hủy hoàn toàn mục tiêu chiến lược.

► **Nga có thể sẽ can thiệp**

Dù chưa tuyên bố công khai, Putin có thể đã thông báo qua trung gian rằng Nga sẽ không chấp nhận việc sử dụng vũ khí hạt nhân trong cuộc chiến tại Iran.

02

Liệu Mỹ có sa lầy và đưa quân bộ vào Iran? Xác suất 50 - 50.

► **Đưa quân vào Iran: Chi phí chìm lớn và hệ quả nặng nề tương tự cuộc chiến với Việt Nam**

Khác với Iraq, Mỹ không đủ chiều sâu chiến lược để kiểm soát lãnh thổ hiểm trở của Iran. Dân quân ngầm của Iran có thể cắt đứt đường tiếp tế → quân Mỹ bị mắc kẹt. Cuộc chiến từ đó biến thành thành "hố đen" hút cạn tài nguyên nước Mỹ.

Biểu tình có thể lan rộng khắp nước Mỹ, thậm chí có thể dẫn đến nội chiến.

◀ **Tuy nhiên, nếu rút quân đồng nghĩa với thất bại**

Với vị thế là lãnh đạo toàn cầu, sức mạnh quân sự tối cao, việc Mỹ không đáp trả mạnh mẽ đồng nghĩa với thất bại chính trị. Đồng thời, điều này sẽ thúc đẩy mạnh mẽ một trật tự thế giới đa cực mới.

03

Liệu Nga & Trung Quốc có can thiệp trực tiếp? Câu trả lời là KHÔNG

► **Nga: để Mỹ tự sa lầy**

Putin sẽ không để Nga tham chiến vào cuộc chiến này, ông đã lệnh rút cố vấn Nga, giữ im lặng và cố tình để Mỹ rơi vào bẫy xâm lược bộ binh.

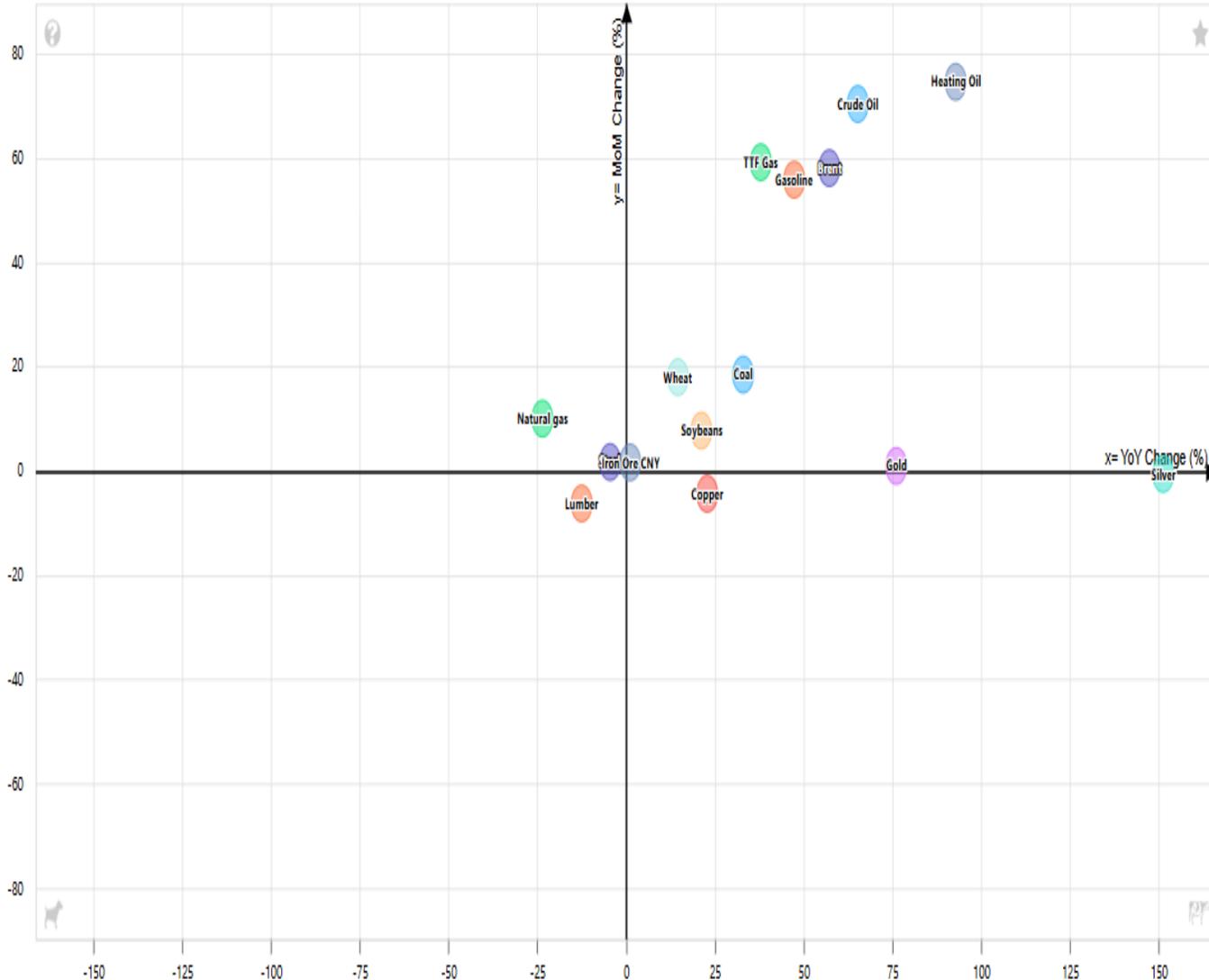
Mục tiêu: Mỹ sa lầy vào "sunk cost trap", gây hỗn loạn nội bộ, loại bỏ đối thủ lớn nhất mà không cần chiến tranh trực tiếp.

► **Trung Quốc: ổn định nội tại là ưu tiên**

Dù phụ thuộc 30-50% nhu cầu dầu từ Iran, Trung Quốc sẽ không can thiệp quân sự vì mục tiêu lớn nhất hiện tại của Trung Quốc là giữ ổn định chế độ. Nếu Mỹ chiếm Iran và ép giá dầu tăng cao, Trung Quốc sẽ chấp nhận chi phí đó để giữ ổn định trong nước.

Nguồn: Professor Jiang, PHS tổng hợp

7. ĐÁNH GIÁ CHUNG

- ❖ Giá dầu thô đã tăng vọt tới 22%, **vượt mốc 110 USD/thùng** ngay khi thị trường mở cửa, tiếp nối đà tăng kỷ lục 36% của tuần trước. Nguyên nhân đến từ việc các nhà sản xuất lớn tại Trung Đông buộc phải cắt giảm mạnh sản lượng khi eo biển Hormuz – tuyến vận chuyển năng lượng chiến lược của thế giới – vẫn bị phong tỏa do xung đột với Iran, trong khi đó nhiều quốc gia thuộc khối GCC cũng đồng loạt thông báo giảm sản lượng vì những gián đoạn từ chiến sự.
- ❖ Cú sốc nguồn cung đang làm rung chuyển thị trường năng lượng toàn cầu, kéo theo làn sóng biến động mạnh trên các thị trường tài chính và gia tăng áp lực chi phí đối với nhiều nền kinh tế – trong đó Việt Nam cũng không nằm ngoài vòng ảnh hưởng. Chỉ trong hai tháng đầu năm, các doanh nghiệp trong nước đã chi hơn 1,44 tỷ USD để nhập khẩu gần 2,18 triệu tấn xăng dầu, tăng 43% về khối lượng và 31,4% về giá trị so với cùng kỳ năm trước. Ở chiều ngược lại, xuất khẩu dầu thô giảm 16,7% và xuất khẩu xăng dầu giảm tới 62,3%, cho thấy áp lực ngày càng lớn đối với cán cân năng lượng của Việt Nam.
- ❖ Trong bối cảnh đó, nếu giá năng lượng tiếp tục duy trì ở mức cao, tác động sẽ không chỉ dừng lại ở thị trường hàng hóa mà sẽ còn nhanh chóng lan sang lạm phát, chi phí sản xuất và triển vọng tăng trưởng kinh tế trong thời gian tới. **PHS sẽ tiếp tục cập nhật đánh giá chi tiết về mức độ ảnh hưởng đối với từng ngành và các mã cổ phiếu cụ thể trong các báo cáo tiếp theo.**

Định nghĩa xếp loại

Khuyến nghị Mua: Cổ phiếu có tiềm năng tăng giá hơn 20%.

Khuyến nghị Gia tăng tỷ trọng: Cổ phiếu có tiềm năng tăng giá từ 10% đến 20%.

Khuyến nghị Giữ: Cổ phiếu cho thấy tiềm năng tăng trưởng hạn chế dưới 10%.

Khuyến nghị Giảm tỷ trọng: Cổ phiếu có thể giảm nhẹ, từ 0% đến -10%.

Khuyến nghị Bán: Cổ phiếu có khả năng giảm hơn -10%

Không được xếp hạng: Cổ phiếu không được xếp hạng trong phạm vi theo dõi của PHS hoặc chưa được niêm yết.

Hiệu suất được định nghĩa là tổng lợi nhuận trong 12 tháng (bao gồm cả cổ tức).

Đảm bảo phân tích

Báo cáo nghiên cứu này được chuẩn bị bởi Công ty Cổ phần Chứng khoán Phú Hưng (PHS) nhằm mục đích cung cấp thông tin. Thông tin được trình bày trong báo cáo này được thu thập từ các nguồn được cho là đáng tin cậy, nhưng PHS không đảm bảo về tính chính xác hoặc đầy đủ của thông tin đó. Các quan điểm, ước tính, và dự báo trong báo cáo này phản ánh đánh giá hiện tại của chuyên viên phân tích tại thời điểm phát hành báo cáo và có thể thay đổi mà không cần thông báo trước. Báo cáo này không phải là một lời đề nghị bán hoặc mời chào mua bất kỳ loại chứng khoán nào. Báo cáo không nhằm mục đích cung cấp tư vấn đầu tư cá nhân và không xét đến các mục tiêu đầu tư cụ thể, tình hình tài chính, hoặc nhu cầu của bất kỳ cá nhân nào. PHS, các công ty liên kết và/hoặc các cán bộ, giám đốc hoặc nhân viên của họ có thể có lợi ích hoặc vị trí trong, và có thể thực hiện các giao dịch liên quan đến chứng khoán hoặc quyền chọn được đề cập trong báo cáo này. PHS cũng có thể thực hiện hoặc tìm cách thực hiện các dịch vụ ngân hàng đầu tư hoặc các dịch vụ khác cho các công ty được đề cập trong báo cáo này. PHS, các công ty liên kết của mình, cũng như các cán bộ, giám đốc hoặc nhân viên của họ, không chịu bất kỳ trách nhiệm pháp lý nào đối với bất kỳ tổn thất trực tiếp hoặc hệ quả nào phát sinh từ việc sử dụng báo cáo này hoặc nội dung của nó.

© Công ty Cổ phần Chứng khoán Phú Hưng

Tầng 21, Phú Mỹ Hưng Tower,

8 Hoàng Văn Thái, Phường Tân Phú, Quận 7, TP.HCM

Phone : (84-28) 5 413 5479

Customer Service: 1900 25 23 58

E-mail: info@phs.vn / support@phs.vn

Fax: (84-28) 5 413 5472

Call Center: (84-28) 5 413 5488

Web: www.phs.vn